

RAPPORT

Natuurtoets beekherstel Nieuwe Drostendiep

Een actualisatie in het kader van de Wnb en NNN

Klant: Waterschap Vechtstromen

Referentie: BH1294-WM-RP-220805-1005

Status: Definitief/00

Datum: 10 augustus 2022

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Euvelgunnerweg 25A
9723 CV Groningen
Water & Maritime
Trade register number: 56515154

+31 88 348 53 00 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Natuurtoets beekherstel Nieuwe Drostendiep

Sub titel: Een actualisatie in het kader van de Wnb en NNN

Referentie: BH1294-WM-RP-220805-1005

Status: 00/Definitief

Datum: 10 augustus 2022

Projectnaam: Beekherstel Drostendiep

Projectnummer: BH1294

Auteur(s): [REDACTED] **J**

Opgesteld door: [REDACTED] **J**

Gecontroleerd door: [REDACTED] **J**

Datum: 9-8-2022

Goedgekeurd door: [REDACTED] **J**

Datum: 10-8-2022

Classificatie

Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V.. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doelstelling en scope onderzoek	4
1.3	Leeswijzer	5
2	Juridisch- en Beleidskader	6
2.1	Wet Natuurbescherming	6
2.1.1	Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2 Wnb)	6
2.1.2	Soorten (hoofdstuk 3 Wnb)	6
2.1.3	Houtopstanden (hoofdstuk 4 Wnb)	7
2.2	Natuurnetwerk Nederland	7
3	Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep	8
3.1	Beschrijving plangebied en de directe omgeving	8
3.2	Voorgenomen ingreep	11
4	Toetsing wettelijk beschermde soorten (quickscan)	14
4.1	Werkwijze onderzoek naar beschermde soorten	14
4.2	Toetsing beschermde soorten	14
4.2.1	Vaatplanten	14
4.2.2	Grondgebonden zoogdieren	15
4.2.3	Vogels	18
4.2.4	Vissen	21
4.2.5	Amfibieën	21
4.2.6	Reptielen	22
4.2.7	Ongewervelden	22
4.2.8	Algemene zorgplicht	23
4.3	Conclusie en vervolgstappen wettelijk beschermde soorten	24
4.3.1	Vaatplanten	24
4.3.2	Grondgebonden zoogdieren	24
4.3.3	Vogels	24
4.3.4	Vissen	25
4.3.5	Amfibieën	25
4.3.6	Algemene zorgplicht	25
5	Toetsing wettelijk beschermde houtopstanden	26
5.1	Werkwijze onderzoek naar wettelijk beschermde houtopstanden	26
5.2	Voorgenomen kapomvang en beoordeling	26
5.3	Conclusie wettelijk beschermde houtopstanden	26

6	Toetsing planologisch beschermde gebieden	27
6.1	Werkwijze onderzoek naar planologisch beschermde gebieden	27
6.2	Ligging plangebied ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland	27
6.3	Conclusie planologisch beschermde gebieden	29
7	Conclusie en aanbevelingen	30
7.1	Soortenbescherming	30
7.2	Houtopstanden	30
7.3	Natuurnetwerk Nederland	30
8	Literatuur	31

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) wordt gewerkt aan de herinrichting en natuurontwikkeling van het Nieuwe Drostendiep. Voor het gebied zijn er verschillende water-, klimaat- en natuuropgaven. In een integraal gebiedsproces is waterschap Vechtstromen samen met gebiedspartners en belanghebbenden gekomen tot een inrichtingsplan voor het gebied.

De (her)inrichting van het gebied is een ruimtelijke ontwikkeling. Ruimtelijke ontwikkelingen moeten getoetst worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving. In Nederland worden de natuurwaarden via de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) beschermd. Onder de Wnb is de bescherming geregeld van Natura 2000-gebieden, soorten en van houtopstanden. Naast de wettelijke bescherming worden natuurgebieden planologisch beschermd via onder andere het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN).

In 2020 is door Eelerwoude een Quickscan Wnb opgesteld voor de inrichting van het Drostendiep (Eelerwoude, 2020). Tijdens deze Quickscan was het definitieve ontwerp nog niet bekend. De veldonderzoeken voor de Quickscan zijn uitgevoerd op 20 augustus en 3 september 2019. Bevoegd gezag (provincie Drenthe) hanteert dat onderzoeksgegevens maximaal 3 jaar oud mogen zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen 3 jaar. Een klein deel van de werkzaamheden start op z'n vroegst vanaf september 2022, het grootste gedeelte wordt in 2023/2024 uitgevoerd. De verouderde onderzoeksgegevens en het definitieve ontwerp geven aanleiding om de Quickscan te actualiseren.

Royal HaskoningDHV (RHDHV) is door waterschap Vechtstromen gevraagd om een geactualiseerde natuurtoets op te stellen.

1.2 Doelstelling en scope onderzoek

Dit rapport geeft een algemene indruk van het plangebied en de daar mogelijk voorkomende juridisch dan wel beleidsmatig beschermde natuurwaarden. Het doel van de natuurtoets betreft de toetsing van het voornemen aan de vigerende natuur- en regelgeving. Specifiek gaat het om de volgende onderdelen:

- Quickscan Soortenbescherming;
- Indicatie te kappen (beschermde) houtopstand;
- Beoordeling van het planologisch beschermde NNN.

In deze natuurtoets wordt geen toetsing (Voortoets) uitgevoerd in het kader van Natura 2000-gebieden. Door RHDHV is op 1 september 2021 al een uitgebreide Voortoets uitgevoerd (HaskoningDHV, 2021). De definitieve ontwerpen geven geen aanleiding voor een nieuwe toetsing.

In de Quickscan van Eelerwoude is een toetsing gedaan voor vijf deelgebieden, namelijk De Stroeten, Westerstroom, Huismaten, Klenkerveld en Broeklanden. Deze actualisatie heeft alleen betrekking op de deelgebieden Westerstroom, Huismaten en Broeklanden, omdat voor deze deelgebieden het definitieve ontwerp is vastgesteld en op relatief korte termijn in uitvoering gaan.

Uit de natuurtoets volgt of er in het kader van soortenbescherming vervolgstappen nodig zijn zoals het uitvoeren van een aanvullend onderzoek en een ontheffingsaanvraag. Daarnaast wordt beschreven of voor het kappen van een houtopstand een kapmelding ingediend moet worden en als laatst geeft de natuurtoets duidelijkheid over of vervolgstappen ten aanzien van het planologisch beschermde NNN nodig zijn.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het juridisch en beleidskader weergegeven waarin de wet- en regelgeving van de Wnb en het NNN beschreven wordt. Hoofdstuk 3 geeft een algemene beschrijving van het plangebied en beschrijft de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 4 is de quickscan ten aanzien van beschermde soorten opgenomen. In hoofdstuk 5 is beoordeeld of te kappen bomen wettelijk beschermd zijn in het kader van de Wnb. Hoofdstuk 6 beschrijft effecten op het planologisch beschermd NNN. Tot slot zijn in hoofdstuk 7 de conclusies samengevat en worden aanbevelingen gedaan.

2 Juridisch- en Beleidskader

In dit hoofdstuk wordt het juridische (Wet natuurbescherming) en het planologische kader (Natuurnetwerk Nederland) beknopt beschreven.

2.1 Wet Natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van inheemse soorten planten en dieren geregeld in de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). Deze wet bevat regels voor de bescherming van natuurgebieden, in het wild levende dier- en plantensoorten en houtopstanden in Nederland. Het uitgangspunt van de wet is de natuur te beschermen, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van biologische diversiteit zonder de lasten te verhogen. De provincies zijn over het algemeen het bevoegde gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wnb. Bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid (zoals gaswinning en uitbreiding snelwegen), is het Rijk in de vorm van de minister van LNV bevoegd gezag. Voor dit project is provincie Drenthe bevoegd gezag. De Wet natuurbescherming kent naast de algemene zorgplicht (art 1.11) drie onderdelen welke relevant zijn voor dit project. De relevante onderdelen van de Wnb worden onderstaand toegelicht. Voor de volledige wettekst zie: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2020-01-01>.

***Algemene zorgplicht:** de Wet natuurbescherming schrijft voor dat nadelige gevolgen voor planten en dieren zoveel als redelijkerwijs mogelijk is voorkomen moet worden, ongeacht of deze beschermd zijn of niet.*

In de volgende paragrafen worden de relevante wettelijke kaders behandeld.

2.1.1 Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2 Wnb)

Op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn moeten Natura 2000-gebieden aangewezen worden om habitats en soorten van Europees belang te beschermen. Deze gebieden zijn geselecteerd op grond van het voorkomen van soorten en habitattypen die vanuit Europees oogpunt bescherming nodig hebben. In totaal zijn er ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Voor elk Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor soorten en/of habitattypen. Per soort en/of habitatype is aangegeven of behoud van de huidige aantallen/arealen voldoende is of dat uitbreiding dan wel verbetering nodig is. Het is verboden om zonder vergunning een project te realiseren dat significante gevolgen kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van (de aangewezen habitattypen en -soorten van) een Natura 2000-gebied.

2.1.2 Soorten (hoofdstuk 3 Wnb)

De Wnb kent drie beschermingsregimes:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1 van de Wnb). Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels.
- Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (paragraaf 3.2 van de Wnb). Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, Bijlage I of II bij het Verdrag van Bern en Bijlage II bij het Verdrag van Bonn.
- Beschermingsregime andere soorten (paragraaf 3.3 van de Wnb). Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A en B van de Wnb.

Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen. Zo is het verboden om nesten van vogels te vernielen, of te beschadigen en is het verboden om soorten die vallen onder de Habitatrichtlijn te verstoren. De bepalingen in paragraaf 3.3 van de Wnb zien toe op de 'nationale' andere soorten die zijn genoemd in de bijlagen A en B bij de Wnb. Hiervoor geldt een kleiner aantal verbodsbepalingen. In beginsel moet met voorzorgsmaatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast. Lukt dat niet en worden verbodsbepalingen overtreden, dan is een ontheffing nodig. Voor de 'andere soorten' van artikel 3.10 kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht vaststellen middels een verordening. De lijst met vrijgestelde soorten kan daardoor per provincie verschillen.

2.1.3 Houtopstanden (hoofdstuk 4 Wnb)

Het is verboden om een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder een melding te doen bij Gedeputeerde Staten. Indien een houtopstand geheel of gedeeltelijk is gevelde moet er herplant plaatsvinden van de gevelde houtopstand. De provincie Drenthe heeft regels opgesteld over de herplant.

Onder een houtopstand wordt verstaan: een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die een oppervlakte grond beslaat van 10 are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. Er zijn een aantal uitzonderingen, zoals houtopstanden binnen de bebouwde kom, kweekbomen en populieren en wilgen als wegbeplanting.

2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het ruimtelijk beleid voor het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN), is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied en het effectief functioneren van de ecologische verbindingzones. De bescherming van deze waarden vindt plaats conform de Provinciale Omgevingsverordeningen door toepassing van een specifiek afwegingskader: het "nee, tenzij"-regime.

Nieuwe plannen en/of projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Hiervoor is goedkeuring (of een verklaring van geen bezwaar) van Gedeputeerde Staten (bevoegd gezag voor Natuurnetwerk Nederland) vereist.

De wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland zijn gekoppeld aan de natuurdoelen voor een gebied. Deze inhoudelijke doelen zijn per provincie uitgewerkt in het Natuurbeheerplan (natuurtypen) en aanvullende provinciale documenten. In geval van Natuurnetwerk Nederland hoeft in beginsel geen rekening gehouden te worden met externe werking, zoals wel het geval is voor de Wet natuurbescherming. Echter, Gedeputeerde Staten zijn vrij hiervan af te wijken. De provincie Drenthe kan als bevoegd gezag daar strenger mee omgaan.

3 Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep

3.1 Beschrijving plangebied en de directe omgeving

Het plangebied ligt in de provincie Drenthe, in de gemeente Coevorden, ten noorden van de stad Coevorden, ten oosten van Hoogeveen en ten westen van Emmen. De dorpen Zweeloo, Aalden, Benneveld, Oosterhesselen, Dalen en Sleen omringen het plangebied. Zweeloo en Aalden vormen de noordelijke grens van het plangebied. De overige grenzen worden gevormd door de N854 in het westen, de N376, N34 en De Haar in het zuiden tot het Stieltjeskanaal.

De herinrichting en natuurontwikkeling vindt plaats in drie deelgebieden: Broeklanden, Huismaten en Westerstream. Deze deelgebieden zijn weergegeven in Figuur 3-1.

Figuur 3-1: Plangebied met de deelgebieden Broeklanden, Huismaten en Westerstream.

Broeklanden

De Broeklanden is voornamelijk in agrarisch gebruik en bestaat uit een open gebied met veel relatief grote graslandpercelen en enkele akkers. Tijdens het veldbezoek waren veel percelen gehooid, ook vond op een aantal percelen begrazing plaats. Op veel graslanden wordt weidevogelbeheer toegepast. In het oosten van het gebied is een eikenhakhoutbosje aanwezig, verder is het gebied heel open en ontbreekt het vrijwel geheel aan bomen. Door het gebied stroomt het gekanaliseerde Nieuwe Drostendiep met een gemiddelde breedte van circa 8 meter. In het noorden komt de watergang De Laak in het Nieuwe Drostendiep uit. Een impressie van het gebied is weergegeven Figuur 3-2.

Figuur 3-2: Linksboven: Nieuwe Drostendiep. Rechtsboven: Eikenhakhoutbosje. Linksonder: Sloot met ijzerrijke kwel. Rechtsonder: De Laak. Foto's RHDHV

Huismaten

De Huismaten bestaat voornamelijk uit vochtige hooilanden met kleine percelen. Tijdens het veldbezoek waren veel percelen gehooid, plaatselijk vindt begrazing plaats. Het is een open gebied met pluksgewijs opslag van wilgen langs de perceelsslotten. Centraal door het gebied stroomt het gekanaliseerde Nieuwe Drostendiep en heeft hier een beperkte breedte van maximaal 2 meter. Ten westen stroomt Westerstroom

(hier ook wel Boksloot genoemd) en heeft hier een breedte van circa 6 meter. Een impressie van het gebied is weergegeven in Figuur 3-3.

Figuur 3-3: Boven: Nieuwe Drostendiep. Onder: Westerstroom (Boksloot). Foto's RHDHV

Westerstroom

De Westerstroom bestaat uit een beekdallandschap met kruidenrijke graslanden (deels gevoed door kwel) met een smalle verkaveling. De percelen zijn veelal gescheiden met singels bestaande uit elzen, en enkele bosjes bestaande uit wilg, es, berk en zomereik. Het zuidelijke deel van het gebied bestaat voornamelijk uit ruige graslanden met rietruigtes. De beek Westerstroom meandert hier grotendeels door het gebied (behalve in het meest noordelijke gedeelte). Langs de oever is veelal sprake van opslag van els en wilg. In het oosten van het gebied is een visvijver aanwezig. Een impressie van het gebied is weergegeven in Figuur 3-4.

Figuur 3-4 Linksboven: Doorkijk beekdal Westerstream. Rechtsboven: Westerstream. Linksonder: Perceel begraaasd door koeien. Rechtsonder: Hooilandperceel met links de begroeide oever van de Westerstream. Foto's RHDHV

3.2 Voorgenomen ingreep

De voorgenomen ontwikkeling bestaat uit de herinrichting en natuurontwikkeling van het Nieuwe Drostendiep. De historische, natuurlijke, meanderende loop van de beek wordt zoveel mogelijk hersteld en diverse ontwateringsmiddelen worden verondiept of verwijderd. Het cultuurhistorisch landschap wordt teruggebracht. De herinrichting van het Nieuwe Drostendiep zorgt voor een klimaatbestendig watersysteem, natuurontwikkeling en goed waterbeheer voor de landbouw en de natuur met ook kansen voor recreatie in het gebied. In deze paragraaf wordt per deelgebied de voorgenomen ingreep beschreven.

De maatregelen in het gebied hebben tot doel:

- Ontwikkelen van natuur om verder invulling te geven aan het Natuurnetwerk Nederland (NNN)
- Verbeteren van de ecologische inrichting van de beek, zodat deze voldoet aan de normen van de Kaderrichtlijn Water (KRW)
- Herstel van de kwelsituatie en vasthouden van water in het gebied door ontwateringsmiddelen te dempen/verondiepen om wateroverlast benedenstrooms en verdroging bovenstrooms te voorkomen
- Verminderen van de belasting van het watersysteem vanuit de landbouw, waardoor in de toekomst wordt voldaan aan de nitraatrichtlijnen en de doelstelling van de zoetwatervoorziening Oost-Nederland (ZON).

Broeklanden

In Broeklanden wordt de oude meanderende loop van de beek zoveel mogelijk hersteld en de oude watergang gedempt. Op de gronden van Natuurmonumenten worden de oude meanders opgezocht, op de gronden in beheer van derden wordt de meander hersteld binnen een strook van 40 m vanuit de huidige loop. In bijlage A1 is het definitief ontwerp van Broeklanden opgenomen. Hierin zijn de specifieke maatregelen ruimtelijk weergegeven.

In de Broeklanden zijn onder andere de volgende maatregelen voorzien:

- Aanleg van een ondiepe, smalle meanderende beekloop in het laagste deel van het beekdal in combinatie met demping van de huidige loop van het Nieuwe Drostendiep;
- Verondiepen van verschillende sloten en watergangen variërend van 30 cm tot 70 cm diep t.o.v. bestaand maaiveld;
- Ontwikkeling van plas-dras oevers langs enkele verondiepte sloten en watergangen (verondiept tot 70 cm onder maaiveld);
- Het verwijderen van zoden/ afplaggen (ter hoogte van de overgang naar Huismaten);
- Aanleg van een onderhoudspad aan één zijde van de hermeanderde beek;
- Verwijderen van 2 stuwen, 1 stuw blijft in gestreken stand voorlopig staan;
- Aan het benedenstroomse einde van Broeklanden wordt een nieuwe stuw gebouwd voor het vasthouden van gebiedseigen water in extreme situaties. In normale situaties staat deze stuw in gestreken stand (geen vispassage nodig);
- Vervangen diverse duikers en verwijderen afrastering;
- Afzetten (kappen) van bomen in het eikenhakhoutbosje. Bomen met bijzondere ecologische waarden (zoals horsten, eekhoornnesten) blijven gehandhaafd.

Met deze maatregelen wordt invulling gegeven aan de ontwikkeling als weidevogelgebied en de ontwikkeling van vochtig hooiland (dotterbloemhooiland). Daarnaast wordt hiermee invulling gegeven aan de KRW-doelstellingen.

Huismaten

In Huismaten zal het profiel van het Nieuwe Drostendiep aangepast worden, zodat deze weer kan meanderen en wordt de Boksloot gedempt. In bijlage A2 is het definitief ontwerp van Huismaten opgenomen. Hierin zijn de specifieke maatregelen ruimtelijk weergegeven.

In Huismaten zijn onder andere de volgende maatregelen voorzien:

- Aanleg van een ondiepe, smalle meanderende beekloop in het laagste deel van het beekdal in combinatie met demping van de huidige loop van het Nieuwe Drostendiep;
- Het gedeeltelijk dempen van de Boksloot;
- Aanleg van een slenk ter hoogte van de gedempte Boksloot;
- Vervangen bruggen onder Klenckerweg
- Aanleg faunapassage;
- Aanleggen vispassages;
- Aanbrengen verdeelwerk om water vast te houden;
- Aanbrengen van duikers;
- Herprofilering van watergangen tot boven het drainage niveau;
- Pluksgewijs teelaarde verwijderen variërend van 20 cm diep tot diverse ontgravingsdiepten;
- Verwijderen van zoden tot 10 cm diepte.

Door herstel van het hydrologische systeem en een effectieve verschraling van de bodem worden kansen gecreëerd voor de ontwikkeling van dotterbloemhooiland en blauw- en/of heischraal grasland. Daarnaast wordt in het laagste deel van het deelgebied klein zeggenmoeras beoogd.

Westerstroom

De Westerstroom is in 2006/2007 al hersteld en de maatregelen in Westerstroom zijn daarom beperkt. De maatregelen bestaan veelal uit het dempen of verondiepen van sloten en plaatselijk verondiepen/versmallen van het bestaande profiel van de Westerstroom. In bijlage A3 is het definitief ontwerp van Westerstroom opgenomen. Hierin zijn de specifieke maatregelen ruimtelijk weergegeven.

In Westerstroom zijn onder andere de volgende maatregelen voorzien:

- Verondiepen door middel van zandsuppletie van een deel van de Westerstroom;
- Verwijderen van stuwen (bovenstrooms Westerstroom);
- Realiseren vispasseerbare cascade;
- Aanbrengen dood hout in oevers en bodem van de Westerstroom;
- Pluksgewijs teelaarde verwijderen variërend van 20 cm diep tot diverse ontgravingsdiepten;
- Verwijderen van zoden tot 10 cm diepte;
- Verwijderen enkele kunstwerken.

Het verwijderen en vervangen van diverse kunstwerken in deelgebied Broeklanden (bijlage A4) en het vervangen van de bruggen in de Klenkerweg start in september 2022. De overige werkzaamheden starten in 3^e kwartaal 2023 en hebben een doorlooptijd van circa 15 maanden.

4 Toetsing wettelijk beschermde soorten (quickscan)

In dit hoofdstuk wordt de (mogelijke) aanwezigheid van onder de Wnb beschermde soorten beschreven en wordt voor de aanwezige habitats beoordeeld of ze geschikt zijn voor onder de Wnb beschermde soorten. Tevens is per (mogelijk) voorkomende soort(groep) een effectbeoordeling opgenomen en worden eventuele vervolgstappen beschreven.

4.1 Werkwijze onderzoek naar beschermde soorten

Om na te gaan wat het belang is van het plangebied voor de wettelijk beschermde soorten die in of nabij het plangebied kunnen voorkomen, zijn op 1 augustus 2022 de verspreidingsgegevens van beschermde soorten opgevraagd uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) voor het plangebied en enkele kilometers rondom het plangebied (NDFF, 2022). In het plangebied worden onder andere broedvogeltellingen en vegetatiekarteringen uitgevoerd in het kader van NNN-monitoring. Deze resultaten zijn ook opgeslagen in de NDFF, waardoor het raadplegen van de NDFF een goed beeld geeft van de bekende waarnemingen in het plangebied. Daarnaast zijn verspreidingsatlassen van verschillende soortgroepen geraadpleegd om inzicht te krijgen in de regionale verspreiding van soorten.

Op 2 augustus 2022 is een veldbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog werkzaam bij Royal HaskoningDHV. Het veldbezoek was gericht op een habitatgeschiktheidsanalyse voor de in de regio voorkomende beschermde soorten. Het betrof een zonnige dag met een temperatuur van gemiddeld 25 graden. Aan de hand van de verspreidingsgegevens en het veldbezoek is beoordeeld voor welke beschermde soorten geschikt leefgebied aanwezig is in het plangebied.

4.2 Toetsing beschermde soorten

4.2.1 Vaatplanten

Voorkomen

Recente verspreidingsgegevens wijzen niet op het voorkomen van beschermde vaatplanten in het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. In het plangebied zijn geen groeiplaatsen van beschermde planten aanwezig. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wnb voor beschermde vaatplanten is niet noodzakelijk. In het plangebied komen wel relatief zeldzame soorten voor zoals brede orchis, dalkruid, kleine ratelaar en moeraskartelblad.

Effectbeoordeling en voorzorgsmaatregelen

Alhoewel geen beschermde vaatplanten in het plangebied voorkomen behoeft de aanwezigheid van de zeldzame plantensoorten vanuit de zorgplicht wel extra aandacht. Hiervoor moeten de volgende voorzorgsmaatregelen worden genomen:

- Voorafgaand aan de werkzaamheden markeren van zeldzame vegetatie en deze vegetatie (zoveel) mogelijk sparen;
- Indien de zeldzame vegetatie niet gespaard kan worden kan in overleg met een ecologisch deskundige overwogen worden om zeldzame vegetatie uit te graven en elders terug te plaatsen.

Conclusie

Er moeten voorzorgsmaatregelen worden genomen om negatieve effecten op zeldzame vegetatie te voorkomen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wnb voor beschermde vaatplanten is niet nodig.

4.2.2 Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied komen beschermde zoogdieren voor zoals konijn, ree, vos, haas, kleine marterachtigen en verschillende muizensoorten. Tijdens het veldbezoek zijn ree (Figuur 4-1) en haas waargenomen. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van een ontheffingsplicht bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel blijft de algemene zorgplicht gelden voor deze soorten.

Figuur 4-1 Links: Reegeit in het eikenhakhoutbosje in de Broeklanden. Rechts: Reebok in deelgebied Westerstroom. Foto's RHDHV

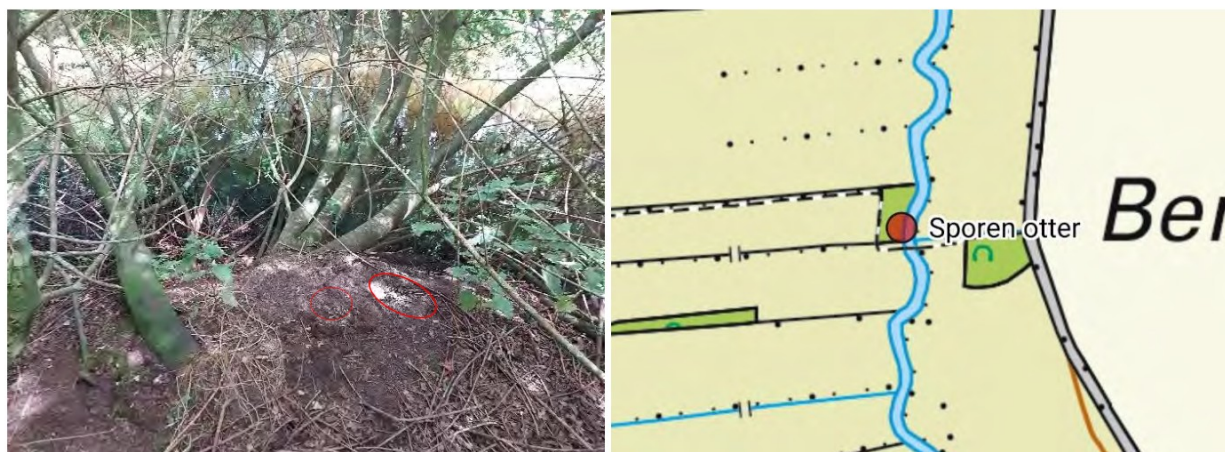
Recente verspreidingsgegevens wijzen verder op het voorkomen van de boommarter, das, eekhoorn, grote bosmuis, steenmarter (categorie Andere soort) otter en wolf (categorie Habitatrichtlijnsoort) in het plangebied of de omgeving daarvan. De grote bosmuis en otter worden pas vanaf 2019 waargenomen in de omgeving van het plangebied (NDFP) en zijn daarom niet beoordeeld in de Quicksan van Eelerwoude.

Tijdens het veldbezoek is in het eikenhakhoutbosje langs de Broeklanden een mogelijke burcht, bestaande uit twee pijpen van waarschijnlijk de das waargenomen (zie Figuur 4-2). Voor de burcht lag weinig vers zand en één pijp was deels overgroeid met braam, waardoor verwacht wordt dat de burcht niet recent is gebruikt. Het is ook mogelijk dat de burcht in gebruik is door vos of een marterachtigen, zoals bunzing en steenmarter. Ook het gebruik van de burcht door boommarter is niet geheel uitgesloten. Daarnaast kunnen in het bosje eekhoornnesten aanwezig zijn. Eekhoorns bouwen hun nesten hoog in de boom. Door het aanwezige bladerdek tijdens het veldwerk kon niet goed worden beoordeeld of er eekhoornnesten in de bomen aanwezig zijn. Voor deze soorten geldt daarnaast dat het bosje gebruikt kan worden als foerageergebied. De das en steenmarter kunnen ook foerageren in de graslanden.

Figuur 4-2 Mogelijke dassenburcht in eikenhakhoutbosje. Foto RHDHV.

De grote bosmuis is een soort die de laatste jaren een sterke opmars heeft gemaakt vanuit Duitsland en nu ook veel wordt aangetroffen in het oosten van het land. Het eikenhakhoutbosje is geschikt als leefgebied voor de grote bosmuis. Verder zijn waarnemingen van otter (sporen) in het Nieuwe Drostendiep en de Westerstream bekend. Tijdens het veldbezoek zijn verse sporen (spraints en krabsporen) van otter aangetroffen in struweel langs de oever van de Westerstream. De wateren binnen het plangebied kunnen worden gebruikt als foerageergebied voor de otter. Hoge oevervegetatie en struwelen langs de oevers (dit is met name aanwezig in het deelgebied Westerstream) kunnen gebruikt worden als rust- en voortplantingsplaats van otters. Ook kunstmatige holten zoals ruimtes onder bruggen kunnen hiervoor gebruikt worden. Tijdens het veldbezoek zijn geen aanwijzingen gevonden van vaste verblijfplaatsen onder bruggen en andere kunstwerken.

Figuur 4-3 Ottersporen (spraints in het rood) in het deelgebied Westerstream. Foto RHDHV.

Effectbeoordeling en voorzorgsmaatregelen

In het eikenhakhoutbosje, wat doorgroeid is en al lang niet afgezet is, worden bomen afgezet (gekapt). De kap wordt gefaseerd uitgevoerd en bomen met ecologische waarden (zoals bomen met eekhoornnesten) blijven gehandhaafd. Hierdoor blijft het eikenhakhoutbosje geschikt als leefgebied voor de soorten die hier voorkomen. Wel dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van de (dassen)burcht. Tijdens werkzaamheden bij en aan kunstwerken en in en langs oevervegetatie en struwelen kunnen otters tijdelijk worden verstoord. In de omgeving is voldoende alternatief leefgebied voorhanden waar de otter tijdelijk naar kan uitwijken. Het functionele leefgebied van de otter wordt niet aangetast door werkzaamheden. Van

otters is het bekend dat ze jaarrond jongen kunnen krijgen en zijn dan extra kwetsbaar. Veel (beschermde) zoogdieren zijn nachtactief en zijn tijdens nachtelijke werkzaamheden extra gevoelig voor verstoring. De volgende voorzorgsmaatregelen moeten genomen worden om negatieve effecten op deze soorten te voorkomen:

- Rondom de burcht moet voldoende dekking (begroeiing) aanwezig blijven, zodat de (mogelijke) de functie als verblijfplaats niet verloren gaat. De hoeveelheid begroeiing wat om de burcht moet blijven staan wordt afgestemd met een ecologisch deskundige;
- Bomen met eekhoornnesten worden niet gekapt. Om de bomen met eekhoornnesten moet voldoende dekking (begroeiing) aanwezig blijven, zodat de functie van de verblijfplaats niet verloren gaat. De hoeveelheid begroeiing wat om een eventueel nest moet blijven staan wordt afgestemd met een ecologisch deskundige;
- Er moet worden voorkomen dat bomen vallen in de richting van de burcht of eekhoornnesten;
- Voorafgaand aan het kappen wordt de ondergroei kort gemaaid, zodat eventueel aanwezige grote bosmuizen de locatie kunnen ontvluchten tijdens de kapwerkzaamheden;
- Geschikt leefgebied (begroeide oeverzones en ruimten onder kunstwerken) voor de otter dient voorafgaand aan de werkzaamheden door een ecologisch deskundige gecontroleerd te worden op otters met jongen;
- De werkzaamheden worden bij daglicht uitgevoerd.

Door de voorgenomen werkzaamheden ontstaat een gevarieerder landschap met meer ruimte voor natuurlijke processen waardoor het leefgebied voor de genoemde soorten juist wordt verbeterd.

Conclusie

Er moeten voorzorgsmaatregelen worden genomen om negatieve effecten op beschermde zoogdieren te voorkomen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wnb voor beschermde zoogdieren is niet noodzakelijk indien de voorzorgsmaatregelen worden uitgevoerd.

Vleermuizen

Voorkomen

Recente verspreidingsgegevens (NDFF) wijzen op het voorkomen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (allen categorie Habitatrichtlijnsoort) binnen en in de directe omgeving van het plangebied.

Vleermuizen worden in vrijwel het gehele land waargenomen. Ze maken gedurende een jaar gebruik van meerdere type verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen). Vleermuizen kunnen globaal opgedeeld worden in boom-bewonende soorten (zoals rosse vleermuis) en gebouw-bewonende soorten (zoals laatvlieger en gewone dwergvleermuis). Een aantal soorten maken zowel van gebouwen als van bomen gebruik als verblijfplaats (bijvoorbeeld ruige dwergvleermuis). Vleermuizen foerageren over het algemeen op relatief windluwe plaatsen, zoals tuinen en langs bosranden. Om van de verblijfplaats naar foerageergebied te komen (en andersom) wordt gebruikt gemaakt van zogenaamde vliegroutes, die bestaan uit lijnvormige elementen zoals bomenrijen en watergangen. Deze lijnvormige elementen kunnen tevens dienen als migratieroute van soorten die buiten Nederland overwinteren.

Verblijfplaatsen

In het plangebied liggen diverse erven met gebouwen waarin vleermuizen kunnen verblijven. Ook staan er verspreid door het plangebied een aantal oude bomen met holten die gebruikt kunnen worden als verblijfplaats voor vleermuizen. In het eikenhakhoutbosje ontbreekt het aan (oude) bomen met scheuren en holtes, waardoor in dit bosje geen verblijfplaatsen voor vleermuizen worden verwacht.

Vliegroutes

In het plangebied zijn meerdere lijnvormige structuren aanwezig zoals bomenrijen en struweel langs oevers die gebruikt kunnen worden als vliegroute.

Foerageergebied

Het gehele plangebied kan gebruikt worden als foerageergebied voor vleermuizen. Met name luwe en vochtige delen hebben aantrekkingskracht op insecten en zijn daardoor erg geschikt als foerageergebied. Hierdoor zijn veel delen in de Westerstroom zeer geschikt als foerageergebied. In de Broeklanden is het landschap meer open en zijn minder delen geschikt als foerageergebied.

Effectbeoordeling

Er worden geen gebouwen gesloopt en geen bomen gekapt met geschikte ruimten voor vleermuisverblijfplaatsen. Tevens worden geen bomen gekapt die deel uitmaken van een (mogelijke) vliegroute. Vleermuizen zijn nachtactief en zijn tijdens nachtelijke activiteiten extra gevoelig voor verstoring (door licht). Door de vernattingsmaatregelen zal het aandeel insecten toenemen, dit heeft een positief effect op het foerageergebied voor vleermuizen.

De volgende voorzorgsmaatregel moet genomen worden om negatieve effecten op vleermuizen te voorkomen:

- De werkzaamheden worden bij daglicht uitgevoerd.

Conclusie

Er moet een voorzorgsmaatregel worden genomen om negatieve effecten op vleermuizen te voorkomen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wnb voor vleermuizen is niet noodzakelijk indien de voorzorgsmaatregel wordt uitgevoerd.

4.2.3 Vogels

Voorkomen

Alle vogels zijn beschermd in de Wnb (categorie Vogelrichtlijnsoorten). Er wordt onderscheid gemaakt tussen broedvogels en vogels met jaarrond beschermde nesten. Vogels met jaarrond beschermde nesten keren elk jaar terug naar hetzelfde nest. Dit betekent dat het nest ook niet buiten het broedseizoen weggehaald mag worden of dat het functionele leefgebied van het nest wordt aangetast.

Recente verspreidingsgegevens wijzen op het voorkomen van verschillende broedvogels in het plangebied. In de hooilanden broeden soorten zoals gele kwikstaart, kneu en graspieper. In ruig begroeide oeverzones broeden soorten zoals bosrietzanger, blauwborst en rietgors. In het beekdal broeden daarnaast nog enkele paren grutto, watersnip en tureluur. Tijdens het veldbezoek zijn verschillende vogels waargenomen, waaronder Kievit, graspieper, gele kwikstaart en een nest van boerzwaluw aan de duikerbrug van de Klenkerweg.

Uit recente verspreidingsgegevens blijkt daarnaast dat territoria van vogels met een jaarrond beschermd nest zijn vastgesteld in het plangebied. Het gaat hierbij om buizerd (ook in het eikenhakhoutbosje) en ooievaar. Tijdens het veldbezoek zijn meerdere buizerds en ooievaars waargenomen. Ook is een nestpaal van de ooievaar in het plangebied aanwezig. Er zijn geen horsten van buizerd (of andere roofvogels) aangetroffen. Door het aanwezige bladerdek in de bomen tijdens het veldwerk konden horsten ook lastig worden waargenomen.

Figuur 4-4: Links: Kievit in de Broeklanden. Rechts: Boerenzwaluwnest onder de duikerbrug van de Klenkerweg. Foto RHDHV

Effectbeoordeling en voorzorgsmaatregelen

Wanneer werkzaamheden worden uitgevoerd in het broedseizoen kunnen broedende vogels in het plangebied en de directe omgeving worden verstoord. Daarnaast kunnen werkzaamheden in het broedseizoen mogelijk resulteren in het doden van jongen. Het broedseizoen valt voor de meeste soorten tussen half maart tot augustus. Ook buiten deze periode is het mogelijk dat broedende vogels worden aangetroffen. Wanneer werkzaamheden binnen het broedseizoen worden uitgevoerd zijn overtredingen uit de Wnb niet uitgesloten. De volgende voorzorgsmaatregelen moeten genomen worden om negatieve effecten op broedvogels te voorkomen:

- Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen.
- In de nieuwe duikerbrug ter plaatse van de Klenkerweg moet een nestvoorziening (kant en klare nestkom) voor de boerenzwaluw worden gerealiseerd.

Indien werkzaamheden ook binnen het broedseizoen plaatsvinden kunnen de volgende maatregelen worden genomen:

- Ongeschikt maken van de werklocaties voor broedlocaties van vogels door middel van de vegetatie voorafgaand aan het broedseizoen kort te maaien/ te klepelen en kort te houden tijdens het broedseizoen, het plaatsen van schriklinten en het continu betreden van het terrein;
- De werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen te laten beginnen en in een – voor zover mogelijk – constante intensiteit te laten doorgaan gedurende het broedseizoen kan worden. Het grote voordeel van deze methode is, dat de verstoringafstand “automatisch” bepaald wordt: vogels zullen uit eigen beweging een nestplaats kiezen buiten hun specifieke verstoringafstand. Nadeel is dat de constante intensiteit (zowel in tijd als in ruimte) lastig te realiseren is;
- Voorafgaand aan de werkzaamheden dient de planlocatie te worden gecontroleerd op het voorkomen van broedende vogels binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden door een ecologisch deskundige. Daarna kan het plangebied worden vrijgegeven;
- Indien broedende of territoriale vogels worden geconstateerd tijdens de werkzaamheden, dan wordt direct overlegd met de ecologisch deskundige en dient (een deel van) het werk op deze specifieke locatie stilgelegd te worden. In overleg met een ecologisch deskundige kunnen werkzaamheden weer worden opgestart, eventueel na het nemen van maatregelen zoals het afzetten van de broedlocatie (de afstand tot het nest is soortafhankelijk), zodra het terrein door hem of haar is vrijgegeven.

In het eikenhakhoutbosje is een in 2019 een territorium van buizerd vastgesteld (NDFF). In het eikenhakhoutbosje worden bomen afgezet (gekapt). De kap wordt gefaseerd uitgevoerd en bomen met ecologische waarden (zoals bomen met horsten) blijven behouden. De nestpaal van de ooievaar blijft

gehandhaafd. De volgende voorzorgsmaatregelen moeten genomen worden om negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten te voorkomen:

- Bomen met horsten worden niet gekapt. Om de bomen met horsten moet voldoende dekking (begroeiing) aanwezig blijven, zodat de functie van de verblijfplaats niet verloren gaat;
- Er moet worden voorkomen dat bomen vallen in de richting van bomen met horsten.

Conclusie

Er moeten voorzorgsmaatregelen worden genomen om negatieve effecten op broedvogels te voorkomen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wnb voor broedvogels is niet noodzakelijk indien de voorzorgsmaatregelen wordt uitgevoerd.

4.2.4 Vissen

Voorkomen

Recente verspreidingsgegevens wijzen niet op het voorkomen van beschermde vissen in het plangebied en de ruime omgeving daarvan. De aanwezigheid van beschermde vissen is op voorhand uitgesloten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wnb voor beschermde vissen is niet noodzakelijk. Wel maken algemene vissoorten gebruik van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn in verschillende watergangen rietvoorns waargenomen.

Effectbeoordeling en voorzorgsmaatregelen

Alhoewel geen beschermde vissen in het plangebied voorkomen behoeft de aanwezigheid van algemene vissen wel extra aandacht vanuit de zorgplicht omdat er watergangen gedempt en verontdiept worden. Hiervoor moeten de volgende voorzorgsmaatregelen worden genomen:

- Voorafgaand aan het dempen dient de oever- en watervegetatie te worden verwijderd;
- Er dient uitsluitend in één richting gewerkt te worden, stroomafwaarts van de betreffende watergang, of, indien dit niet mogelijk is, in de richting van ander geschikt water.
- Werkzaamheden in de watergang vindt alleen plaats als de luchttemperatuur tussen nul en 25 graden ligt en de wateren ijsvrij zijn;
- Indien bij het dempen niet richting open water gewerkt kan worden moeten de wateren worden afgevisd door een ecologisch deskundige.

Conclusie

Er moeten voorzorgsmaatregelen genomen worden om negatieve effecten op (algemeen voorkomende) vissen te voorkomen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wnb voor vissen is niet nodig.

4.2.5 Amfibieën

Voorkomen

In het plangebied komen beschermde amfibieën voor zoals gewone pad, bastaardkikker en kleine watersalamander. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van een ontheffingsplicht bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel blijft de algemene zorgplicht gelden voor deze soorten.

Recente verspreidingsgegevens wijzen verder op het voorkomen van de poelkikker en heikikker (categorie Habitatrichtlijnsoort) in het Klenckerveld op circa 500 meter van het plangebied. Het voorkomen van andere beschermde amfibieën kan op voorhand worden uitgesloten op basis van de verspreidingsgegevens.

De poelkikker en heikikker hebben hun voorkeurs voortplantingsbiotoop in (zwak)zure voedselarme poelen en vennen met begroeide oevers. De te dempen of te verontdiepen watergangen voldoen niet aan dit biotoop. Veel watergangen waren ten tijde van het veldbezoek recent geschoond en gemaaid en/of stonden droog. Daarnaast is in een aantal watergangen vis aangetroffen, wat de wateren ongeschikter maakt als voortplantingsbiotoop (vissen eten larven van amfibieën). Verwacht wordt dat de te dempen watergangen geen belangrijk voortplantingsbiotoop vormt voor poelkikker en heikikker. Het landhabitat van de poelkikker en heikikker bevindt zich meestal tot circa 300 meter tot het voortplantingswater.

Effectbeoordeling en voorzorgsmaatregelen

Ten aanzien van de poelkikker en de heikikker geldt dat het voorkeurs voortplantingsbiotoop behouden blijven. Gezien de voorkeursbiotoop van beide soorten wordt niet verwacht dat de te dempen en verontdiepen sloten belangrijk leefgebied voor beide soorten vormen. Echter, het voorkomen van beide soorten in deze sloten kan niet geheel uitgesloten worden. De vernattingsmaatregelen hebben een gunstig effect op genoemde soorten, echter tijdelijke negatieve effecten tijdens de werkzaamheden kunnen niet op

voorhand uitgesloten worden. De volgende voorzorgsmaatregelen moeten genomen worden om negatieve effecten op deze soorten te voorkomen (ook in het kader van de zorgplicht voor amfibieën waarvoor een vrijstelling van ontheffing geldt):

- Dempen van watergangen vindt plaats buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van amfibieën. Deze periode loopt globaal van maart t/m augustus.
- Voorafgaand aan het dempen dient de oever en watervegetatie te worden verwijderd zodat aanwezige amfibieën het plangebied ontvluchten.
- Er dient uitsluitend in één richting gewerkt te worden, stroomafwaarts van de betreffende watergang, of, indien dit niet mogelijk is, in de richting van ander geschikt water.
- Indien bij het dempen niet richting open water gewerkt kan worden moeten de wateren worden afgevist door een ecologisch deskundige.

Conclusie

Er moeten voorzorgsmaatregelen worden genomen om negatieve effecten op beschermde amfibieën te voorkomen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wnb voor amfibieën is niet noodzakelijk indien de voorzorgsmaatregelen wordt uitgevoerd.

4.2.6 Reptielen

Voorkomen

De geraadpleegde verspreidingsgegevens wijzen op het voorkomen van de adder, levendbarende hagedis en ringslang (categorie Andere soort) in het Klenckerveld. De populaties van deze reptielen zijn gebonden aan het Klenckerveld. Het voorkomen van deze soorten wordt niet verwacht in het plangebied. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wnb voor beschermde reptielen is niet noodzakelijk.

Conclusie

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wnb voor beschermde reptielen is niet noodzakelijk.

4.2.7 Ongewervelden

Voorkomen

De geraadpleegde verspreidingsgegevens wijzen op het voorkomen van de grote weerschijnvlinder, grote vos (categorie Andere soort) en gevlekte witsnuitlibel (categorie Habitatrichtlijnsoort) in de omgeving van het plangebied. Grote weerschijnvlinder heeft zijn leefgebied onder andere in groepen samenhangende bosjes in beekdalen en zet zijn eieren af op wilgen. Deelgebied Westerstroom vormt daarom geschikt leefgebied voor de grote weerschijnvlinder. De grote vos werd met uitsterven bedreigd, maar vanaf 2019 worden weer veel grote vossen waargenomen. De grote vos heeft zijn leefgebied onder andere in vochtige open bossen en zet zijn eieren af op hoge vrijstaande bomen, met name iep, maar ook kersen- en wilgensoorten (Vlinderstichting, 2022). Deelgebied Westerstroom is matig geschikt als leefgebied voor de grote vos. De gevlekte witsnuitlibel heeft zijn leefgebied in laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen. Dergelijk habitat is niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van de gevlekte witsnuitlibel kan op voorhand worden uitgesloten.

Effectbeoordeling

In het deelgebied Westerstroom worden geen bomen gekapt. Negatieve effecten op de grote weerschijnvlinder en grote vos zijn uitgesloten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wnb voor beschermde ongewervelden is niet nodig.

Conclusie

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wnb voor beschermde reptielen is niet noodzakelijk.

4.2.8 Algemene zorgplicht

Voor alle soorten, beschermd of niet, geldt te allen tijde de algemene zorgplicht. Onderstaand wordt een aantal voorzorgsmaatregelen beschreven om aan de algemene zorgplicht te voldoen:

- Er wordt één richting opgewerkt, zodat kleine dieren van de werkzaamheden vandaan kunnen vluchten. Houd hierbij rekening met vluchtwegen (werk dus niet richting een doodlopende hoek) en zorg dat de dieren voldoende vrije ruimte hebben om te vluchten;
- Voor de uitvoering van de werkzaamheden wordt enkel gebruik gemaakt van de ruimte die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Zo wordt onnodige verstoring van dieren en planten en beschadiging van hun leefgebied voorkomen;
- Wanneer de werkzaamheden gedurende langere tijd (twee weken) stilliggen, dient het terrein vóór herstart van de werkzaamheden (opnieuw) geïnspecteerd en vrijgegeven te worden door een ecologisch deskundige.

Werkprotocol

Alle genoemde voorzorgsmaatregelen dienen verder worden uitgewerkt en gespecificeerd in een ecologisch werkprotocol. De werkzaamheden moeten worden begeleid door een ecologisch deskundige. Het ecologisch werkprotocol dient tijdens de werkzaamheden op locatie aanwezig te zijn en te worden nageleefd.

4.3 Conclusie en vervolgstappen wettelijk beschermde soorten

In het plangebied komen verschillende beschermde soorten voor of mogelijk voor. Daarnaast komen zeldzame of kwetsbare niet-beschermde soorten voor, maar in het kader van de zorgplicht dient wel rekening gehouden te worden met deze soorten. Indien de volgende voorzorgsmaatregelen worden getroffen is geen nader onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wnb nodig:

4.3.1 Vaatplanten

- Voorafgaand aan de werkzaamheden markeren van zeldzame vegetatie en deze vegetatie (zoveel mogelijk sparen);
- Indien de zeldzame vegetatie niet gespaard kan worden kan in overleg met een ecologisch deskundige overwogen worden om de vegetatie uit te graven en elders terug te plaatsen.

4.3.2 Grondgebonden zoogdieren

- De werkzaamheden worden bij daglicht uitgevoerd.
- Geschikt leefgebied (begroeide oeverzones en ruimten onder kunstwerken) voor de otter dient voorafgaand aan de werkzaamheden door een ecologisch deskundige gecontroleerd te worden op otters met jongen;

Onderstaande maatregelen hebben betrekking op het eikenhakhoutbosje in deelgebied Broeklanden.

- Rondom de burcht moet voldoende dekking (begroeiing) aanwezig blijven, zodat de (mogelijke) de functie als verblijfplaats niet verloren gaat. De hoeveelheid begroeiing wat om de burcht moet blijven staan wordt afgestemd met een ecologisch deskundige;
- Bomen met eekhoornnesten worden niet gekapt. Om de bomen met eekhoornnesten moet voldoende dekking (begroeiing) aanwezig blijven, zodat de functie van de verblijfplaats niet verloren gaat. De hoeveelheid begroeiing wat om een eventueel nest moet blijven staan wordt afgestemd met een ecologisch deskundige;
- Er moet worden voorkomen dat bomen vallen in de richting van de burcht of eekhoornnesten;
- Voorafgaand aan het kappen wordt de ondergroei kort gemaaid, zodat eventueel aanwezige grote bosmuizen de locatie kunnen ontvluchten tijdens de kapwerkzaamheden;

4.3.3 Vogels

- Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen.
- In de nieuwe duikerbrug ter plaatse van de Klenkerweg moet een nestvoorziening (kant en klare nestkom) voor de boerenzwaluw worden gerealiseerd.

Indien werkzaamheden ook binnen het broedseizoen plaatsvinden kunnen de volgende maatregelen worden genomen:

- Ongeschikt maken van de werklocaties voor broedlocaties van vogels door middel van de vegetatie voorafgaand aan het broedseizoen kort te maaien/ te klepelen en kort te houden tijdens het broedseizoen, het plaatsen van schriklinten en het continu betreden van het terrein;
- De werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen te laten beginnen en in een – voor zover mogelijk – constante intensiteit te laten doorgaan gedurende het broedseizoen kan worden. Het grote voordeel van deze methode is, dat de verstoringafstand “automatisch” bepaald wordt: vogels zullen uit eigen beweging een nestplaats kiezen buiten hun specifieke verstoringafstand. Nadeel is dat de constante intensiteit (zowel in tijd als in ruimte) lastig te realiseren is;

- Voorafgaand aan de werkzaamheden dient de planlocatie te worden gecontroleerd op het voorkomen van broedende vogels binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden door een ecologisch deskundige. Daarna kan het plangebied worden vrijgegeven;
- Indien broedende of territoriale vogels worden geconstateerd tijdens de werkzaamheden, dan wordt direct overlegd met de ecologisch deskundige en dient (een deel van) het werk op deze specifieke locatie stilgelegd te worden. In overleg met een ecologisch deskundige kunnen werkzaamheden weer worden opgestart, eventueel na het nemen van maatregelen zoals het afzetten van de broedlocatie (de afstand tot het nest is soortafhankelijk), zodra het terrein door hem of haar is vrijgegeven.

Onderstaande maatregelen hebben betrekking op mogelijk aanwezige jaarrond beschermde nesten (horsten) in het eikenhakhoutbosje in deelgebied Broeklanden:

- Bomen met horsten worden niet gekapt. Om de bomen met horsten moet voldoende dekking (begroeiing) aanwezig blijven, zodat de functie van de verblijfplaats niet verloren gaat;
- Er moet worden voorkomen dat bomen vallen in de richting van bomen met horsten.

4.3.4 Vissen

- Voorafgaand aan het dempen dient de oever- en watervegetatie te worden verwijderd.
- Er dient uitsluitend in één richting gewerkt te worden, stroomafwaarts van de betreffende watergang, of, indien dit niet mogelijk is, in de richting van ander geschikt water.
- Werkzaamheden in de watergang vindt alleen plaats als de luchttemperatuur tussen nul en 25 graden ligt en de wateren ijsvrij zijn.
- Indien bij het dempen niet richting open water gewerkt kan worden moeten de wateren worden afgevist door een ecologisch deskundige.

4.3.5 Amfibieën

- Dempen van watergangen vindt plaats buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van amfibieën. Deze periode loopt globaal van maart t/m augustus.
- Voorafgaand aan het dempen dient de oever en watervegetatie te worden verwijderd zodat aanwezig amfibieën het plangebied ontvluchten.
- Er dient uitsluitend in één richting gewerkt te worden, stroomafwaarts van de betreffende watergang, of, indien dit niet mogelijk is, in de richting van ander geschikt water.
- Indien bij het dempen niet richting open water gewerkt kan worden moeten de wateren worden afgevist door een ecologisch deskundige.

4.3.6 Algemene zorgplicht

- Er wordt één richting opgewerkt, zodat kleine dieren van de werkzaamheden vandaan kunnen vluchten. Houd hierbij rekening met vluchtwegen;
- Voor de uitvoering van de werkzaamheden wordt enkel gebruik gemaakt van de ruimte die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden.
- Wanneer de werkzaamheden gedurende langere tijd (twee weken) stilliggen, dient het terrein vóór herstart van de werkzaamheden (opnieuw) geïnspecteerd en vrijgegeven te worden door een ecologisch deskundige.

Alle genoemde voorzorgsmaatregelen dienen verder worden uitgewerkt en gespecificeerd in een ecologisch werkprotocol. De werkzaamheden moeten worden begeleid door een ecologisch deskundige. Het ecologisch werkprotocol dient tijdens de werkzaamheden op locatie aanwezig te zijn en te worden nageleefd.

5 Toetsing wettelijk beschermde houtopstanden

In dit hoofdstuk is beoordeeld of een kapmelding nodig is voor het kappen van de houtopstand zoals bedoeld in de Wnb.

5.1 Werkwijze onderzoek naar wettelijk beschermde houtopstanden

Voor het onderdeel Houtopstanden is onderzocht of de bescherming van houtopstanden, zoals bedoeld in de Wnb, binnen het project van toepassing is.

Met behulp van StreetSmart (Cyclomedia) is de oppervlakte van de bosschages binnen het plangebied bepaald. Op grond van de aard van de ingreep en ligging ten opzichte van de bebouwde kom houtopstanden wordt bepaald of en welke vervolgstappen nodig zijn.

5.2 Voorgenomen kapomvang en beoordeling

De wettelijke bescherming van houtopstanden vanuit de Wnb betreft de houtopstanden die zijn gelegen buiten de komgrenzen Wnb en die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m² (10 are) of bestaan uit meer dan 20 bomen (rijbeplanting). De Wnb Houtopstanden geldt voor bos, maar ook voor andere 'houtopstanden' zoals houtwallen, heester- en struiklagen, struwelen of beplantingen van bosplantsoenen.

Voor de realisatie van de duikerbruggen in de Klenkerweg worden enkele (relatief) kleine bomen gekapt. De bomen maken deel uit van een houtopstand. Daarnaast worden bomen gekapt in het eikenhakhoutbosje in deelgebied Broeklanden. Dit bosje heeft een oppervlakte van circa 2 hectare en valt daarmee onder een houtopstand zoals bedoeld in de Wnb. Het gaat hierbij echter om het dunnen van de houtopstand (niet alle bomen worden gekapt). Het dunnen heeft als doel om een ecologische meerwaarde te creëren. Het dunnen van een houtopstand is vrijgesteld van een meldingsplicht. Een kapmelding in het kader van beschermde houtopstanden is niet nodig.

5.3 Conclusie wettelijk beschermde houtopstanden

Een kapmelding in het kader van beschermde houtopstanden is niet nodig.

6 Toetsing planologisch beschermde gebieden

In dit hoofdstuk is beschreven of in de nabijheid van het plangebied planologisch beschermde NNN-gebieden en andere beschermde planologische gebieden zijn gelegen en wordt beoordeeld of er vervolgstappen nodig zijn.

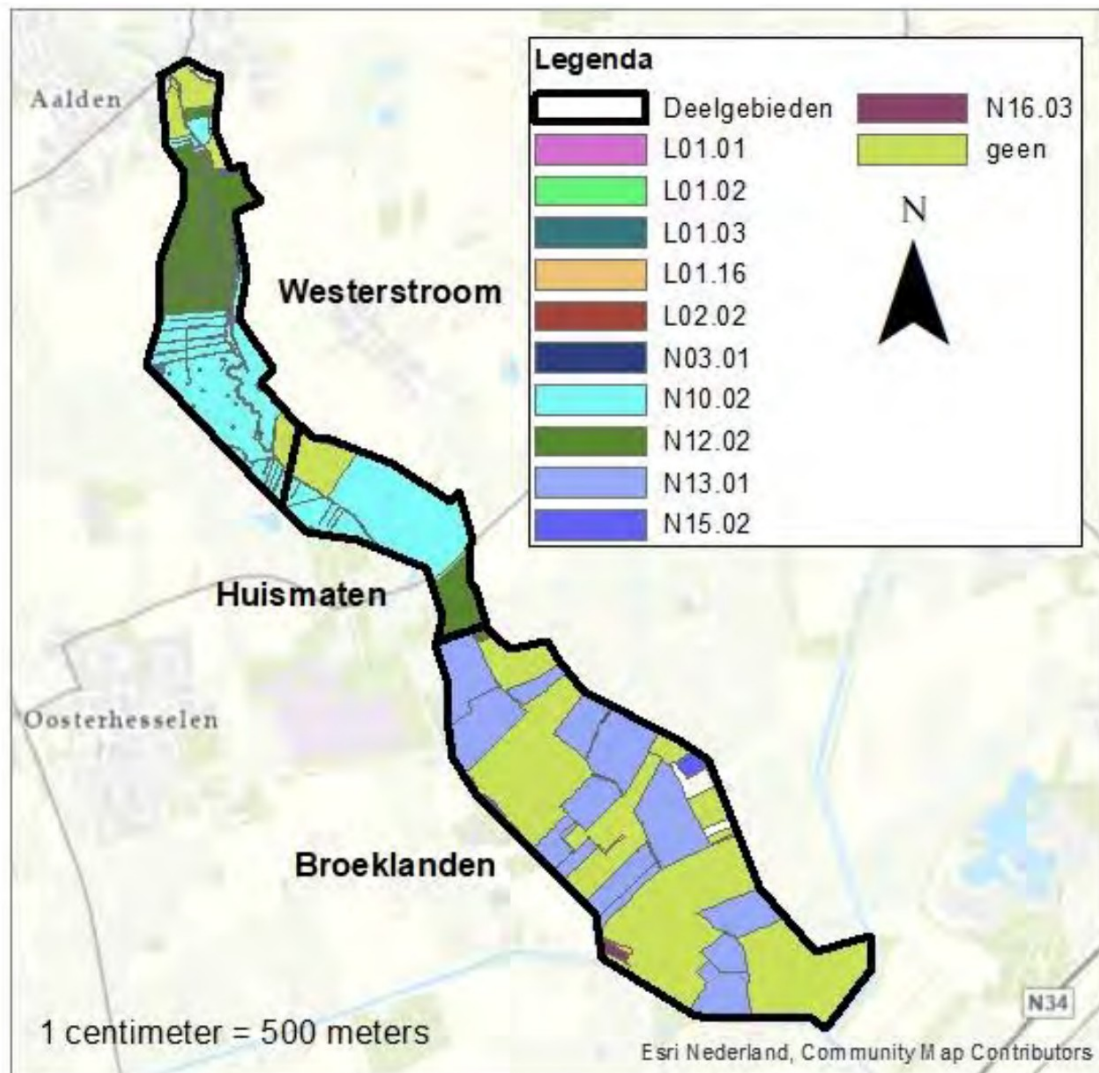
6.1 Werkwijze onderzoek naar planologisch beschermde gebieden

Het Drentse NNN-beleid is vastgelegd in de Omgevingsverordening van de Provincie Drenthe. In deze verordening zijn de regels opgenomen waaraan ruimtelijke plannen binnen het NNN aan moeten voldoen. In dit hoofdstuk is onderzocht of het plangebied in of nabij het NNN ligt. Hiervoor is gebruik gemaakt van de vliever van het Natuurnetwerk van de Provincie Drenthe. Op grond van de aard van de ingreep, de ligging ten opzichte van beschermde NNN-gebieden en het toetsingskader wordt bepaald of en welke vervolgstappen nodig zijn.

6.2 Ligging plangebied ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied valt in zijn geheel onder het NNN. Het natuurbeheerplan 2021 bestaat uit een beheertypekaart (Figuur 6-1) en een ambitiekaart (Figuur 6-2). Uit de beheertypekaart blijkt dat in Broeklanden met name vochtig weidevogellandschap (N13.01) aanwezig is. De agrarische percelen waarvan de bestemming wordt omgezet naar natuur hebben volgens de kaart 'geen' beheertype (roze op de kaart).

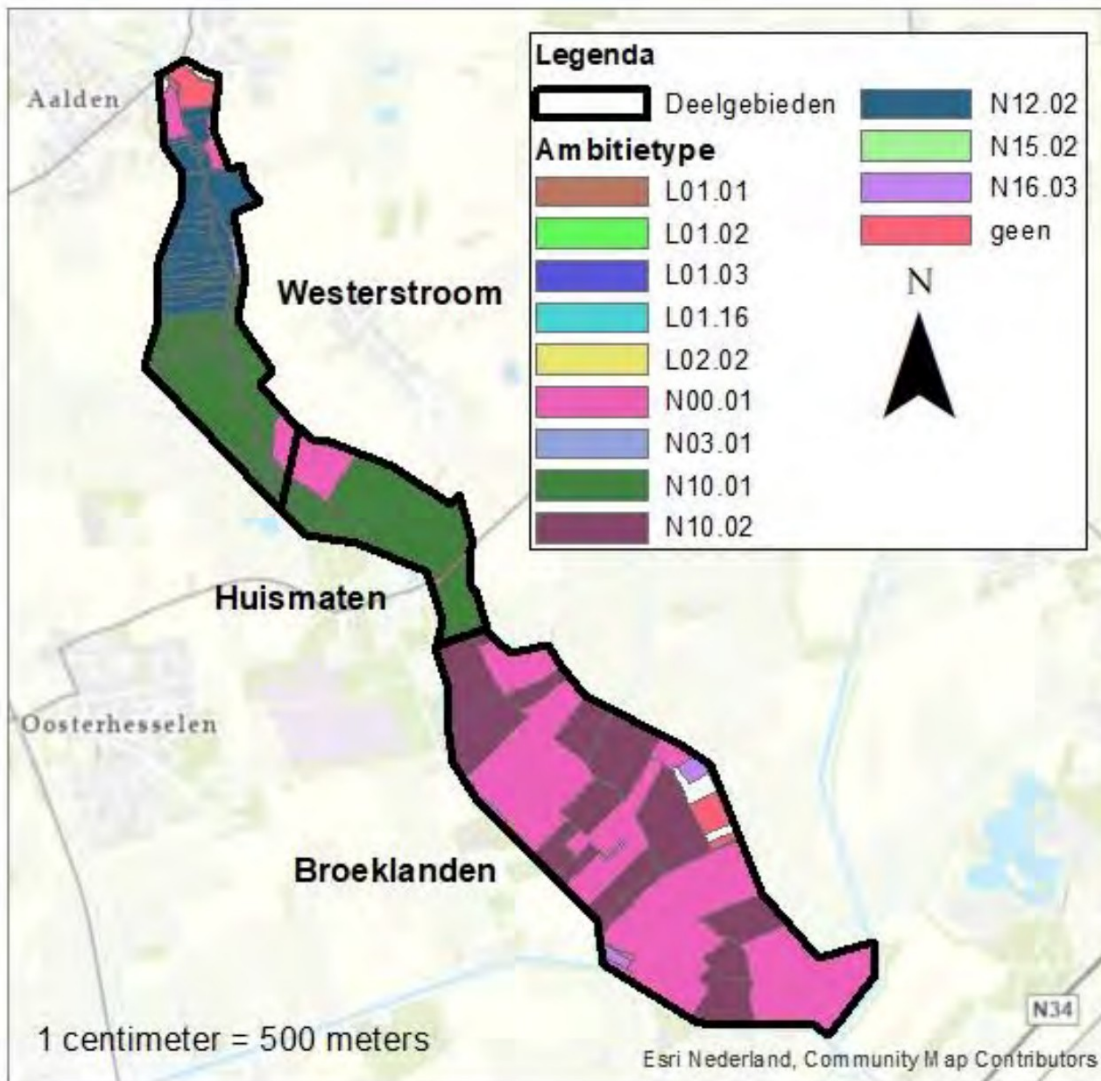
In Huismaten en Westerstroom zijn twee beheertypen aanwezig. In het gebied tussen de Klenkerweg en de Molendijk en in Westerstroom is er sprake van het beheertype kruidenrijk en faunairijk grasland (N12.02). In het overige deel van Huismaten en een groot deel van Westerstroom is sprake van vochtig hooiland (N10.02). Er zijn enkele agrarische percelen waar nog geen beheertype is, hier wordt de bestemming omgezet naar natuur.

Figuur 6-1: Natuurbeheerplan 2021 - Beheertypenkaart

Volgens de ambitiekaart moet in Broeklanden een afwisselend landschap komen met vochtig hooiland (N10.02) en voor de agrarische percelen die worden omgevormd naar natuur geldt de opgave om te vormen naar natuur (N00.01). Het is de bedoeling dat Broeklanden weidevogelgebied wordt, met de volgende beoogde natuurdoeltypen: Vochtig hooiland, Vochtig weidevogelgrasland en Kruiden- en faunarijkgasland.

De ambitie in Huismaten en Westerstroom is om het kruidenrijke en faunarijke grasland (N12.02) en het vochtige hooiland (N10.02) om te vormen naar Nat schraalland (N10.01). In Westerstroom wordt het kruidenrijke en faunarijke grasland (N12.02) behouden.

Figuur 6-2: Natuurbeheerplan 2021 - Ambitiekaart

6.3 Conclusie planologisch beschermde gebieden

De werkzaamheden hebben juist als doel om invulling te geven aan het NNN. Significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van omliggende NNN-gebieden zijn op voorhand uitgesloten. Er hoeven geen extra maatregelen getroffen te worden met betrekking tot het NNN.

7 Conclusie en aanbevelingen

7.1 Soortenbescherming

In het plangebied komen verschillende beschermde soorten voor of mogelijk voor. Indien voorzorgsmaatregelen getroffen worden zoals beschreven in paragraaf 4.3, dan is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk. Daarnaast komen zeldzame of kwetsbare niet-beschermde soorten voor, in het kader van de zorgplicht dient rekening gehouden te worden met deze soorten (zie ook paragraaf 4.3).

7.2 Houtopstanden

Een kapmelding in het kader van beschermde houtopstanden is niet nodig.

7.3 Natuurnetwerk Nederland

De werkzaamheden hebben juist als doel om invulling te geven aan het NNN. Significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van omliggende NNN-gebieden zijn op voorhand uitgesloten. Er hoeven geen extra maatregelen getroffen te worden met betrekking tot het NNN.

8 Literatuur

Eelerwoude (2020), Quickscan Wnb Drostendiep.

Nationale Databank Flora en Fauna, via: <https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>.

RAVON (2022), algemene informatie over amfibieën, vissen en reptielen en verspreidingsgegevens via: <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>.

STOWA (2022), algemene informatie over amfibieën en reptielen en verspreidingsgegevens via <http://soortprotocollenflora-enfaunawet.stowa.nl/documents/soortprotocollenflora-enfaunawet.pdf>

Verspreidingsatlas (2022), via: <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.

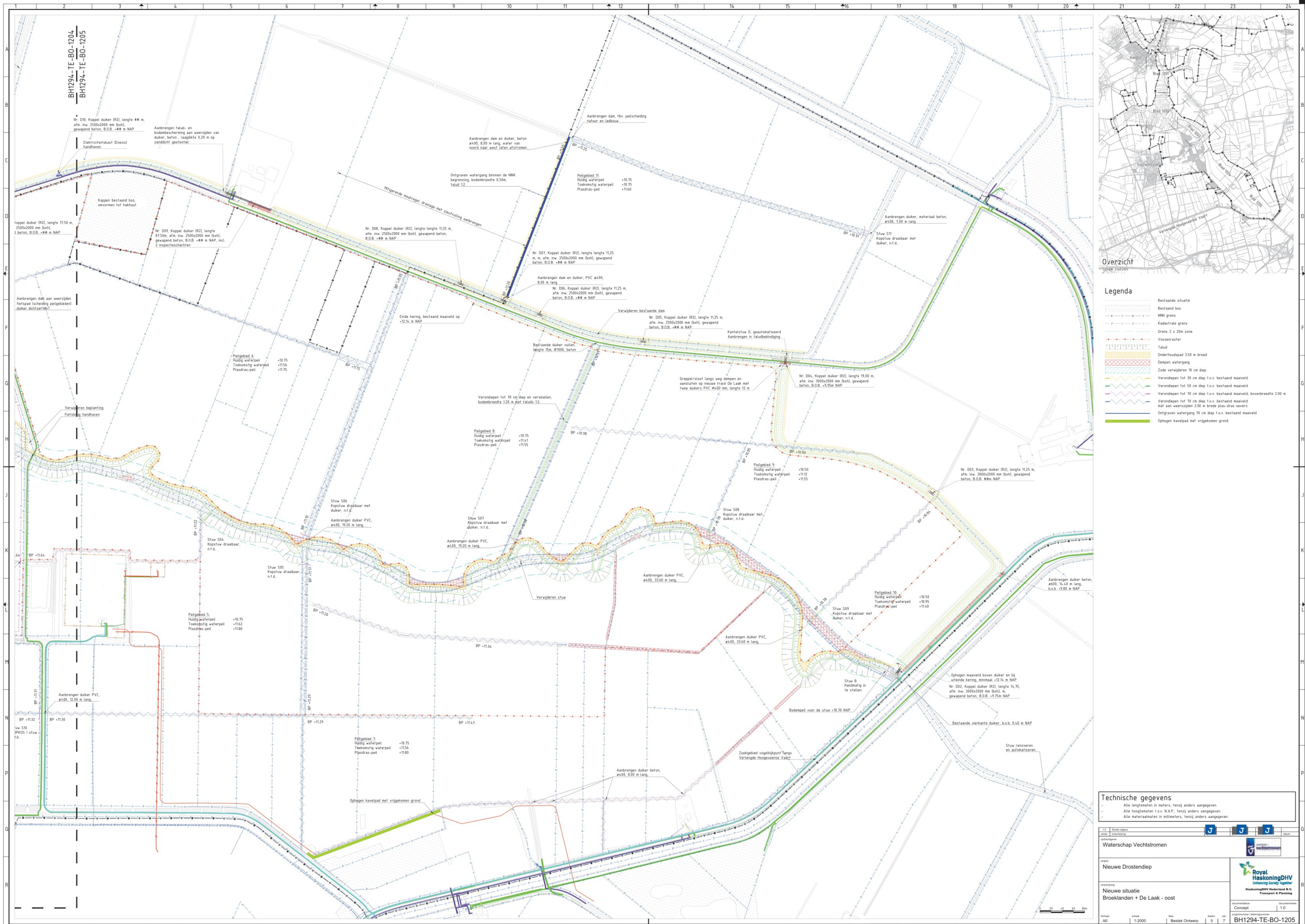
Vlinderstichting (2022), algemene informatie over verschillende soorten vlinders en libellen via: <https://www.vlinderstichting.nl/>

Vleermuiswerkgroep Nederland (2022), algemene informatie over verschillende soorten vleermuizen via: www.vleermuis.net.

Vogelbescherming (2022), informatie over verschillende soorten vogels, via: <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels>.

Zoogdiervereniging (2022), informatie over de verspreiding en ecologie van zoogdiersoorten, via: <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>.

A1 Definitief ontwerp Broeklanden

Legenda

	Bestaande situatie
	Bestaand bos
	NNN grens
	Kadastrale grens
	Grens 2 x 20m zone
	Vossenraster
	Talud
	Onderhoudspad 3.5m breed
	Dempen watergang
	Zode verwijderen 10 cm diep
	Verondenpen tot 30 cm diep t.o.v. bestaand maaiveld
	Verondenpen tot 50 cm diep t.o.v. bestaand maaiveld
	Verondenpen tot 70 cm diep t.o.v. bestaand maaiveld, bovenbreedte 2.00 m
	Verondenpen tot 70 cm diep t.o.v. bestaand maaiveld met aan weerszijden 2.00 m brede plan-drain covers
	Ontgraven watergang 70 cm diep t.o.v. bestaand maaiveld
	Ophogen kavelpad met vrijgekomen grond

Technische gegevens

- Alle lengtematen in meters, tenzij anders aangegeven.
- Alle hoogtematen t.o.v. N.A.P., tenzij anders aangegeven.
- Alle materiaalmaten in millimeters, tenzij anders aangegeven.

Waterschap Vechtstromen

project: Nieuwe Drostendiep

aanleiding: Nieuwe situatie Broeklanden + De Laak - oost

Bestanddeel: Concept

Bestek Ontwerp

1:2000

5 | 7

BH1294-TE-BO-1205

Royal HaskoningDHV

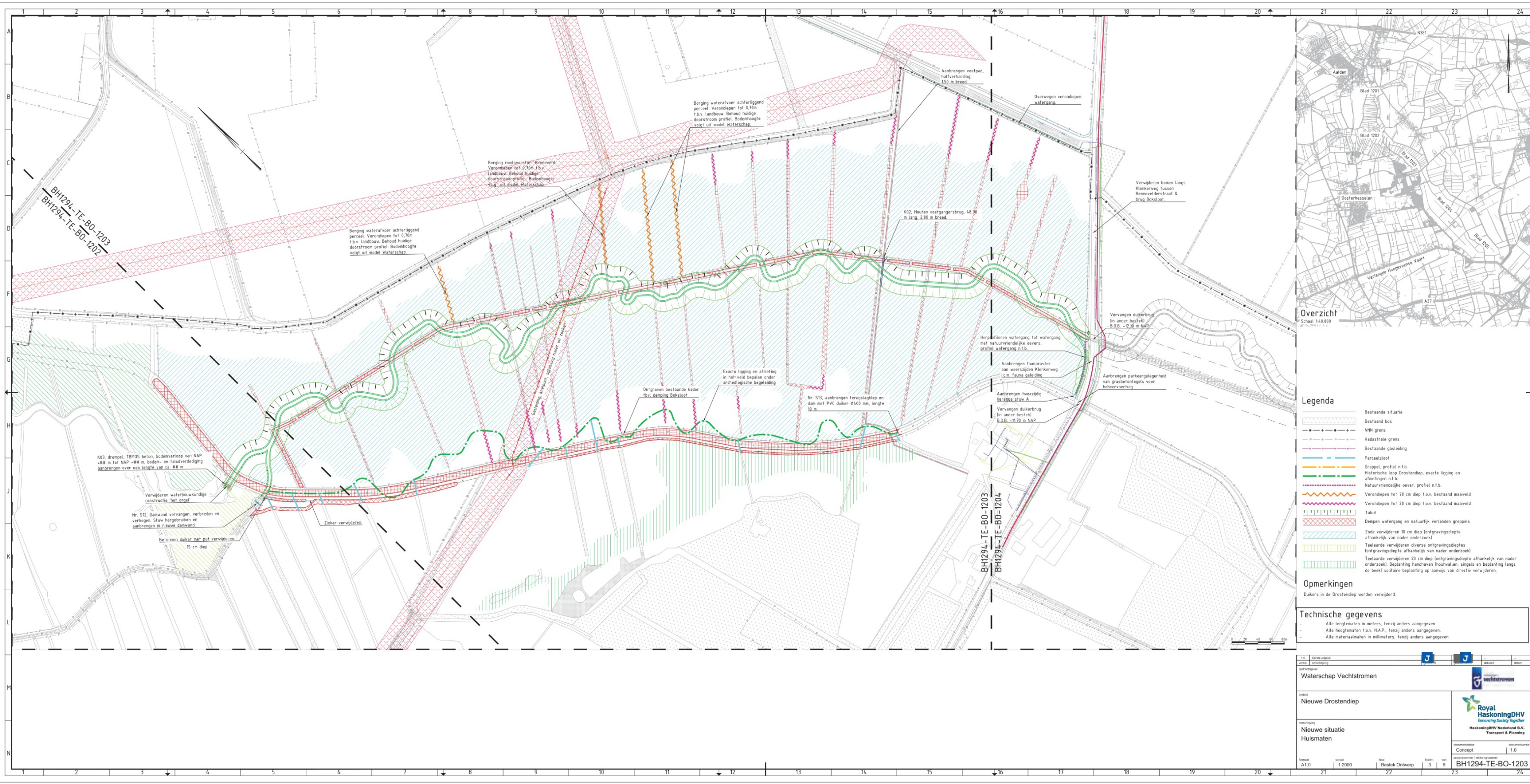
Enhancing Society Together

HaskoningDHV Nederland B.V.

Transport & Planning

1.0

A2 Definitief ontwerp Huismaten

- Legenda**
- Bestaande situatie
 - Bestaand bos
 - NNN grens
 - Kadastrale grens
 - Bestaande gasleiding
 - Perceelstoot
 - Groepel, profiel n.t.b.
 - Historische loop Drostendiep, exacte ligging en afmetingen n.t.b.
 - Natuurvriendelijke oever, profiel n.t.b.
 - Verondiepen tot 70 cm diep f.o.v. bestaand maaiveld
 - Verondiepen tot 20 cm diep f.o.v. bestaand maaiveld
 - Talud
 - Diepen watergang en natuurlijk verlandig greppels
 - Zode verwijderen 10 cm diep (ontgravingdiepte afhankelijk van nader onderzoek)
 - Teelarde verwijderen diverse ontgravingdieptes (ontgravingdiepte afhankelijk van nader onderzoek)
 - Teelarde verwijderen 20 cm diep (ontgravingdiepte afhankelijk van nader onderzoek). Beplanting handhaven (houtwallen, singels en beplanting langs de beek) solitaire beplanting op aanwys van directie verwijderen.
- Opmerkingen**
- Dukers in de Drostendiep worden verwijderd.

Technische gegevens

- Alle lengtematen in meters, tenzij anders aangegeven.
- Alle hoogtematen f.o.v. N.A.P., tenzij anders aangegeven.
- Alle materiaalmaten in millimeters, tenzij anders aangegeven.

Waterschap Vechtstromen			
project: Nieuwe Drostendiep			
omschrijving: Nieuwe situatie Huismaten			
versie: A1.0	schaal: 1:2000	bestek: Bestek Ontwerp	bladzijde: 3 van 5
documentnummer: Concept		documentversie: 1.0	
projectnummer / tekeningnummer: BH1294-TE-BO-1203			

A3 Definitief ontwerp Westerstream

BH1294-TE-BO-1201
BH1294-TE-BO-1202

25 cm diep

Bodemhoogte van watergang dient aan te sluiten op Drostendiep t.b.v. borging waterafvoer. Bodemhoogte en waterpeil volgen uit model Waterschap.

Borging waterafvoer achterliggend perceel. Bodemhoogte volgt uit model Waterschap.

Westerstroom verondiepen door zandsuppletie, gem. 0.50 m, en aanbrengen dood hout in oevers en bodem. Exacte- en aantal locaties n.t.b.

Borging waterafvoer achterliggend perceel. Bodemhoogte volgt uit model Waterschap.

BH1294-TE-BO-1202
BH1294-TE-BO-1203

K03 drempel, 100% beton bodemloop van NAP +84 m tot NAP +88 m bodem en taludverdeling aanbrengen over een lengte van ca. 20 m

Verwijderen waterbouwkundige constructie ter oever

Nr. S12. Damwand vervangen, verbreden en verhoogen. Stuw hergebruiken en aanbrengen nieuwe damwand

Betonnen duiker met put verwijderen 15 cm diep

Zinter verwijderen

Legenda

- Bestaande situatie
- Bestaand bos
- NNN grens
- Kadastrale grens
- Bestaande gasleiding
- Perceelsloot
- Greppel, profiel n.t.b.
- Historische loop Drostendiep, exacte ligging en afmetingen n.t.b.
- Natuurvriendelijke oever, profiel n.t.b.
- Verondiepen tot 70 cm diep t.o.v. bestaand maaiveld
- Verondiepen tot 20 cm diep t.o.v. bestaand maaiveld
- Talud
- Dempen watergang en natuurlijk verlanden greppels
- Zode verwijderen 10 cm diep (ontgravingdiepte afhankelijk van nader onderzoek)
- Teelaarde verwijderen diverse ontgravingdieptes (ontgravingdiepte afhankelijk van nader onderzoek)
- Teelaarde verwijderen 20 cm diep (ontgravingdiepte afhankelijk van nader onderzoek). Beplanting handhaven (houtwallen, singels en beplanting langs de beek) solitaire beplanting op aanwijs van directie verwijderen.
- Vispasseerbare cascade

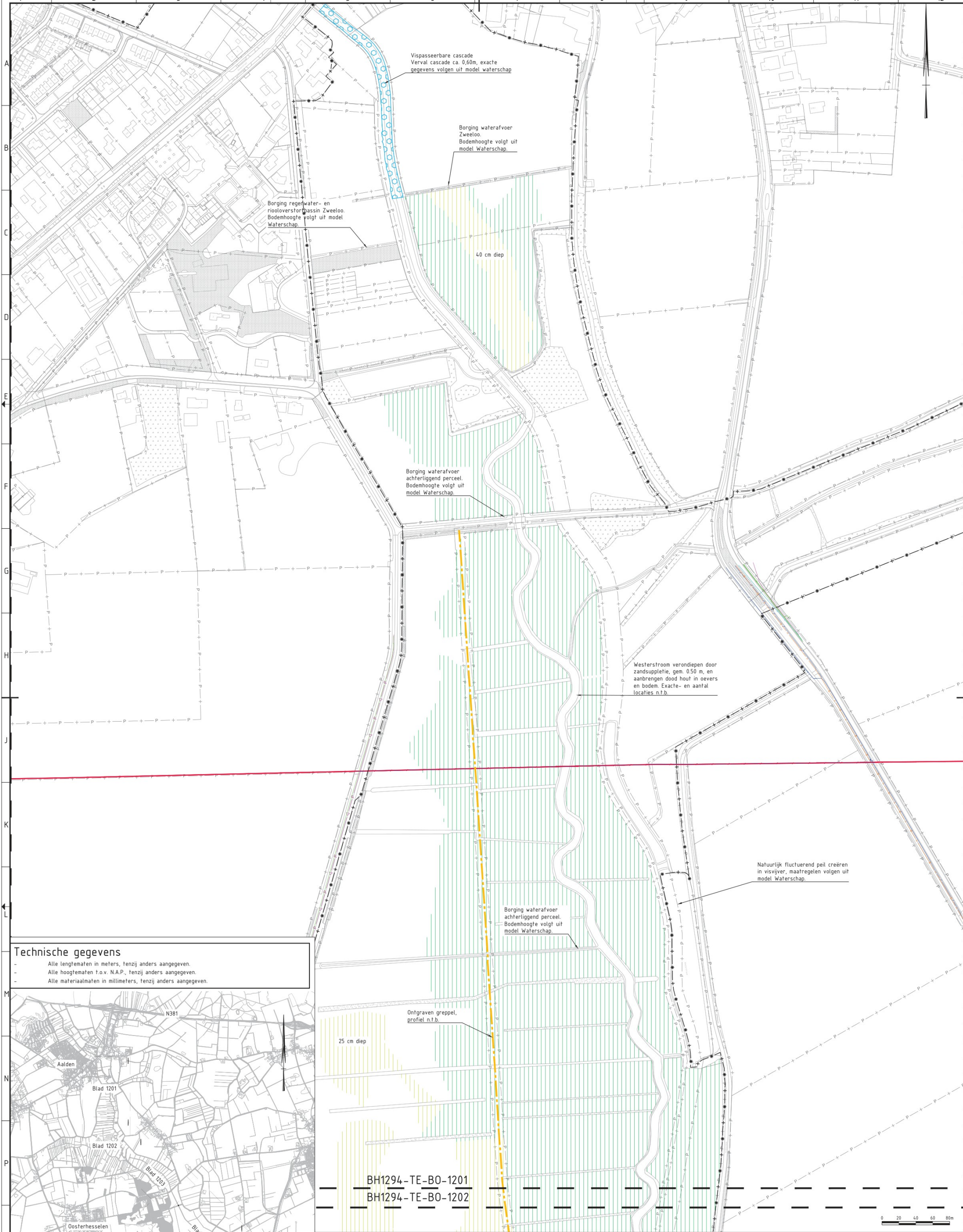
Technische gegevens

- Alle lengtematen in meters, tenzij anders aangegeven.
- Alle hoogtematen t.o.v. N.A.P., tenzij anders aangegeven.
- Alle materiaalmaten in millimeters, tenzij anders aangegeven.

1.0	Eerste uitgave	J	J	akkoord	datum
versie	omschrijving	gepland	geconformeerd		
opdrachtgever Waterschap Vechtstromen					
project Nieuwe Drostendiep					
omschrijving Nieuwe situatie Westerstroom - zuid					
documentstatus	documentversie	projectnummer / tekeningnummer			
Concept	1.0	BH1294-TE-BO-1202			
formaat	schaal	fase	bladnr.	van	
A1s	1:2000	Bestek Ontwerp	2	5	

HaskoningDHV Nederland B.V.
Transport & Planning

Technische gegevens

- Alle lengtematen in meters, tenzij anders aangegeven.
- Alle hoogtematen t.o.v. N.A.P., tenzij anders aangegeven.
- Alle materiaalmaten in millimeters, tenzij anders aangegeven.

BH1294-TE-BO-1201
BH1294-TE-BO-1202

0 20 40 60 80m

Legenda

	Bestaande situatie
	Bestaand bos
	NNN grens
	Kadastrale grens
	Greppel, profiel n.t.b.
	Zode verwijderen 10 cm diep (ontgravingsdiepte afhankelijk van nader onderzoek)
	Telaarde verwijderen diverse ontgravingsdieptes (ontgravingsdiepte afhankelijk van nader onderzoek)
	Telaarde verwijderen 20 cm diep (ontgravingsdiepte afhankelijk van nader onderzoek). Bepanning handhaven (houtwallen, singels en beplanting langs de beek) solitaire beplanting op aanwijis van directie verwijderen.
	Vispasseerbare cascade

1.0	Eerste uitgifte			akkoord	datum
versie	omschrijving				
opdrachtgever Waterschap Vechtstromen					
project Nieuwe Drostendiep					
omschrijving Nieuwe situatie Westerstroom - noord					
formaat	schaal	fase	bladnr.	van	projectnummer / tekeningnummer
A1s	1:2000	Bestek Ontwerp	1	5	BH1294-TE-BO-1201
documentstatus			documentversie		
Concept			1.0		

A4 Vervangen kunstwerken Broeklanden

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen